

БІБ
А



УНІВЕРСІТЭТ



Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ "Залатая літара" ў намінацыі "Найлепшая шматтыражная газета"

1 верасня 2009 года, № 13 (2006)

3 ДНЁМ ВЕДАЎ

Шаноўныя калегі і навучэнцы!

Віншую ўсіх нас з пачаткам новага навучальнага года!

Заўсёды гэта сапраўды радасная і ўзрушальная падзея, бо звязана з новымі спадзяваннямі і далейшымі стварэннямі. У шэрагі студэнтаў альма-матэр улілася новая плеяда няўрымслівай моладзі, якая напоўніць вучэбны працэс шчырым запалам і творчым імпэтам і дадасць нашаму жыццю новыя фарбы. Упэўнены, што ў сценах БДУ кожнаму створаны спрыяльныя ўмовы для раскрыцця інтэлектуальнага патэнцыялу, а таксама для ўсебаковага развіцця асобы.

Карыстайцеся гэтымі магчымасцямі, праяўляйце ініцыятыву, будзьце мэтанакіраванымі, і вы станеце паспяховымі людзьмі, рэалізуеце сябе ў прафесіі.

Наперадзе шмат новых спраў і штодзённай карпатлівай працы. Цяперашні час робіць сур'ёзныя выклікі грамадству, таму трэба зрабіць нашу дзейнасць яшчэ больш эфектыўнай.

Жадаю ўсім поспехаў, творчых здзяйсненняў, моцы і добрага настрою!

Будзем разам прымнажаць славу БДУ!

Рэктар акадэмік С.У. АБЛАМЕЙКА



Віват, студэнт БДУ!

Па традыцыі 1 верасня, у Дзень ведаў, адбудзецца цырымонія прысвячэння ў студэнты галоўнай ВНУ краіны толькі што залічаных абітурыентаў. У сталічным Палацы спорту першакурснікаў чакае вялікая святочная праграма. Вітаць юнакоў і дзяўчат будучы рэктар БДУ акадэмік Сяргей Уладзіміравіч Абламейка і дэкан факультэтаў. А самі першакурснікі дадуць клятву высока несці, захоўваць і множыць слаўныя традыцыі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, ва ўсім быць узорам сумленнасці, высакароднасці, працаздольнасці і дысцыпліны, з гонарам насіць гордае званне студэнта.

Пасля ўрачыстасцяў пачнецца другая частка праграмы – "Я студэнт БДУ". У гонар першакурснікаў выступяць творчыя калектывы ўніверсітэта і зоркі эстрады: Беларускі дзяржаўны харэаграфічны ансамбль "Харошкі", саліст Прэзідэнцкага аркестра і пераможца праекта тэлеканала АНТ "Новыя галасы Беларусі" Яўген Ермалковіч, а таксама Іван Буслай, Ганна Шаркунова і Герман Цітоў, Георгій Калдун, гурты "Litesound", "Дразды" і іншыя.

Яўка першакурснікаў абавязковая!!!

Упраўленне па справах культуры БДУ



Чытайце ў нумары: У ПОШУКУ АПТЫМАЛЬНЫХ РАШЭННЯЎ

Размова з доктарам фізіка-матэматычных навук прафесарам Валянцінам ГАРОХАВІКАМ пра ролю матэматыкі і станаўленне маладых у навуцы

Стар. 2

ШКОЛА ПЕРШАКУРСНІКА

З рэкамендацыямі студэнтам наконт правільнага харчавання ў перыяд вучобы і іншай карыснай інфармацыяй

Стар. 3-4

ПРЫГАЖУНЯ БАРОНІЦЬ ПРАВЫ

Інтэрв'ю з удзельніцай міжнароднага конкурсу "Міс Інтэркантыненталь" – студэнткай юрыдычнага факультэта БДУ Марыяй ЕСЬМАН

Стар. 5

Весткі з рэктарата

РЭКТАР БДУ акадэмік Сяргей Абламейка з 19 па 23 жніўня браў удзел у працы 42-й Сесіі Міжнароднага семінара па планетарных выкліках, арганізаванага ў г. Ерычэ (Сіцылія, Італія) Сусветнай Федэрацыяй вучоных, Фондам і Цэнтрам па навуковай культуры Італіі. На гэты мерапрыемства, дзе абмяркоўваюцца актуальныя пытанні глабальных працэсаў у грамадстве, запрашаюцца найбольш вядомыя вучоныя свету.

СТАН і перспектывы супрацоўніцтва БДУ з італьянскімі ВНУ абмеркаваныя 30 ліпеня падчас сустрэчы рэктара акадэміка Сяргея Абламейкі з Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Італіі ў Беларусі Джуліо Прыджоні. Кіраўнік БДУ паведаміў пра падрыхтоўку студэнтаў і магістрантаў на кафедры італьянскай мовы. У сваю чаргу італьянскі дыпламат расправёў аб праекце "Італьянскае адраджэнне ў Беларусі" на восень 2009 г.

ДАМОВУ аб супрацоўніцтве паміж БДУ і Гродзенскім дзяржаўным ўніверсітэтам імя Янкі Купалы падпісалі рэктары дзвюх ВНУ акадэмік Сяргей Абламейка і прафесар Яўген Роўба.

Пагадненне з Ерванскім дзяржаўным ўніверсітэтам падпісана таксама 6 жніўня ў Мінску падчас сустрэчы рэктара БДУ Сяргея Абламейкі з яго калегам з ЕрДУ членам-карэспандэнтам Акадэміі навук Арменіі Арамам Сіманянам.

ВУЧОНЫ САВЕТ

Пасяджэнне Вучонага савета БДУ адбудзецца 7 верасня ў будынку рэктарата па вул. Бабруйская, 5а. Пачатак у 10.15.

Будуць заслуханы даклады: "Вынікі работы прыёмнай камісіі БДУ ў 2009 г." (адказны сакратар прыёмнай камісіі Л.М. Хухлындзіна) і "Аб выкананні ДКНПД «Крышталічныя і малекулярныя структуры» за перыяд 2006-2008 гг." (дэкан фізічнага факультэта В.М. Анішчык).

СУПРАЦОЎНІЦТВА

Веларусы ў Bell paese*

Пашырэню партнёрскіх сувязяў істотна паспрыялі відзіты летам у Італію кіраўнікоў нашай ВНУ.

Падчас дзелавой паездкі на поўдзень Еўропы з 3 па 13 ліпеня рэктар БДУ акадэмік Сяргей Абламейка падпісаў пагадненні аб супрацоўніцтве з ўніверсітэтам Неапалі (другі па велічыні ў Італіі, з колькасцю студэнтаў каля 150 тыс.) і Салерна, а таксама з Інстытутам кібернетыкі імя Каяніэла (Неапаль).

Кааперацыя прадугледжвае праграмы абменаў, арганізацыю сумесных семінараў і канферэнцый, а таксама праектаў, у тым ліку ў межах Сёмай Рамачнай Праграмы па навуковых даследаваннях і тэхналагічным развіцці Еўрапейскага Саюза.

На сустрэчах з кіраўніцтвам, студэнтамі і выкладчыкамі гэтых адукацыйных і навуковых устаноў Сяргей Абламейка падрабязна распавёў пра Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт з прэзентацыяй нашай ВНУ. Акрамя таго, рэктар БДУ выступіў з дакладамі на навуковых семінарах.

Супрацоўніцтва з Універсітэтам Салерна і Інстытутам кібернетыкі імя Каяніэла разлічана на пяць гадоў, з Універсітэтам Неапалі – на тры.

Напярэдадні візіту рэктара ў Італію з шэрагам вышэйшых навучальных устаноў гэтай краіны правёў перамовы першы прарэктар БДУ прафесар Міхаіл Жураўкоў. Ён наведаў найстарэйшы ў Еўропе Балонскі ўніверсітэт, а таксама ўніверсітэты гарадоў Падуі і Трэнта. На сустрэчах з кіраўніцтвам ўніверсітэтаў і факультэтаў разгледжаны пытанні супрацоўніцтва, якія тычацца навучання на розных узроўнях, стажыровак, выканання навуковых праектаў, правядзення кан-



Першы прарэктар Міхаіл Жураўкоў (трэці справа) на сустрэчы з выпускнікамі БДУ ва ўніверсітэце г. Трэнта

ферэнцый і семінараў. Так, нашым італьянскім партнёрам перададзены канкрэтныя прапановы хімічнага факультэта БДУ аб супрацоўніцтве, у тым ліку па правядзенні навуковай школы для маладых даследчыкаў, відэаканферэнцыі для студэнтаў і вучоных-пачаткоўцаў па тэме "Cleaner Production: reality and perspectives in Belarus and Italy". Акрамя таго, сумесна з Еўрапейскім Энергетычным і Прыродаахоўным Форумам (EEUF) плануецца правесці Міжнародны моладзевы форум у 2010 г. на тэму змены клімату, рацыянальнага водакарыстання і здароўя чалавека, а таксама

падрыхтаваць і правесці еўрапейскую алімпіяду па зялёнай хіміі. У стадыі распрацоўкі сумесны моладзевы праект экалагічнай скіраванасці.

Яшчэ вырашана ў лютым-сакавіку 2010 г. на базе нашага ўніверсітэта правесці міжнародную школу-семинар па матэматыцы, механіцы і інфарматыцы для маладых вучоных з ўніверсітэтаў Італіі, Расіі, Беларусі і краін Балты з удзелам вядучых навукоўцаў гэтых краін.

Падрыхтаваў Сяргей ШАФАЛОВІЧ

* Bell paese – чароўная краіна, як называюць Італію самі італьянцы

ПАШАНА ДЗЯРЖАВЫ

Прарэктар па навуковай рабоце акадэмік Алег Івашкевіч загадам прэзідэнта нашай краіны Аляксандра Лукашэнкі ўзнагароджаны медалём Францыска Скарыны. Гэтай узнагародай ён уганараваны за дасягненне высокіх вытворчых паказчыкаў, высокае прафесійнае майстэрства, заслугі ў галіне навукі і адукацыі, а таксама за ўзорнае выкананне службовых абавязкаў.

Ганаровай граматай Савета Міністраў Беларусі ўзнагароджаны Навукова-даследчы інстытут фізіка-хімічных праблем БДУ. Так ацэнены значны ўклад калектыву ў арганізацыю і практычную рэалізацыю вынікаў навуковай дзейнасці ў краіне, падрыхтоўку кадраў вышэйшай кваліфікацыі ў галіне хіміі і хімічнай тэхналогіі.

Ганаровай граматай Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях ўзнагароджаны намеснік начальніка НДЧ-ГУН БДУ Мікалай Каросцік. Ён адзначаны за плённую навукова-тэхнічную і інвацыйную дзейнасць, актыўны ўдзел у фарміраванні і рэалізацыі навукова-тэхнічных праграм і асобных праектаў, значны асабісты ўнёсак у распрацоўку і ўкараненне ў вытворчасць новых тэхналогій, рознабаковую навукова-арганізацыйную дзейнасць і ў сувязі з 50-годдзем.

Юбілейным медалём "65 гадоў вызвалення Рэспублікі Беларусь ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў" узнагароджаны рэктар БДУ акадэмік Сяргей Абламейка, прафесар кафедры гісторыі Беларусі новага і найноўшага часу гістарычнага факультэта Уладзімір Коршук і дацэнт гэтай жа кафедры Альберт Котаў, а таксама начальнік універсітэцкай службы аховы і бяспекі Вячаслаў Трафімычаў. Такой узнагародай яны ўшанаваны за значны ўнёсак у героіка-патрыятычнае выхаванне моладзі, увекавечанне памяці тых, хто загінуў, арганізацыю юбілейных мерапрыемстваў. Рашэнне аб гэтым прынята калегіяй Міністэрства адукацыі Беларусі.

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

Улетку 2009 года традыцыйна Штабам працоўных спраў БРСМ БДУ былі сфарміраваныя студэнцкія атрады.

АДПАЧЫЛІ ПАД ЧАС ПРАЦЫ



На будаўніцтве гандлёвага цэнтру "Еўропа"

6 з іх – будаўнічыя. Яны працавалі на такіх аб'ектах, як: ГЦ "Еўропа", адміністрацыйныя будынкі па вул. Сурганава, СКК "Мінск-Арэна" і жылы дом па вул. Маякоўскага, дзіцячы садок па вул. Калеснікова, падземны пераход па вул. Нарачанская, на будаўніцтве СШ № 22, жылога дома па вул. Прытыцкага, на рамонце каледжа. Дзейнасць 3 атрадаў была ўзгодненая ў Мінгарвыканкаме. Агульная коль-

касць студэнтаў у будаўнічых атрадах склала 180 чалавек.

Акрамя таго, 1 сельскагаспадарчы атрад колькасцю 40 чалавек быў заняты ў РУП "Шчымысліца БДУ"; 1 педагогічны атрад (10 чалавек) працаваў у САК "Брыганціна"; 2 валанцёрскія атрады па 100 і 50 чалавек даламагалі ветэранам ВAB і дзіцячым дамам; 1 экалагічны атрад (40 чалавек) займаўся прыбіраннем

тэрыторыі музея ў Вязынцы; 1 сэрвісны атрад колькасцю 120 чалавек працаваў у прыёмнай камісіі і 1 краязнаўчы атрад (10 чалавек) удзельнічаў у рэканструкцыі Нясвіжскага замка.

У індывідуальным парадку праз студэнцкі цэнтр занятасці было працаўладкавана каля 300 чалавек.

З мэтай забеспячэння планавай і скаардынаванай дзейнасці структурных падраздзяленняў і грамадскіх арганізацый БДУ па рэалізацыі дзяржаўнай палітыкі ў сферы занятасці студэнцкай моладзі ў летні перыяд у БДУ зацверджана праграма "Працоўнае лета" на 2008-2011 гг.

Для ўдзельнікаў студэнцкіх атрадаў былі арганізаваны культурна-спартыўныя мерапрыемствы: 22 ліпеня паміж зборнымі камандамі студэнтаў, якія працуюць у інтэрнатах, і атрадаў ШПС БРСМ БДУ адбыліся спаборніцтвы па футболе, 16 ліпеня ў інтэрнаце № 6 цэнтр педагогічных тэхналогій Студэнцкага гарадка арганізаваў вечар бардаўскай песні, 12 жніўня прайшлі міжуніверсітэцкія спаборніцтвы па футболе сярод будатрадаў г. Мінска.

Дзмітрый ЛЕБЕДЗЬ,
начальнік Штаба
працоўных спраў
БРСМ БДУ

АСОБЫ

У ПОШУКУ АПТЫМАЛЬНЫХ РАШЭННЯЎ



– **Валянцін Вікенцьевіч, галіна навукі, у якой вы працуеце ўсё жыццё, – матэматыка. Дык хто такія, на ваш погляд, матэматыкі і што значыць займацца матэматыкай прафесійна?**

Многія людзі, знаёмыя з матэматыкай па сярэдняй школе ці па курсе ў тэхнічнай ВНУ, лічаць, што матэматыка – гэта набор формул і не больш. Завучыў іх – і ты матэматык. А праца матэматыка-навукоўца, у іх уяўленні, гэта нешта накшталт рашэння квадратных ураўненняў. Далі табе задачу, знайшоў патрэбную формулу і атрымліваеш рашэнне. Насамрэч, матэматыка перш за ўсё логіка, уменне вычляняць галоўнае, фарміраванне на гэтай аснове новых паняццяў, іх арганізацыя і ўстанаўленне сувязяў паміж імі. Няма гатовых рэцэптаў на рашэнне многіх задач. Іх трэба знайсці, стварыць. Таму займацца матэматыкай – працэс творчы, які патрабуе штодзённай упартай працы. Тут, як у спорце, патрэбны пастаянны трэнінг, трэнінг мазгоў. Зрабіў вымушаны перапынак, захварэў ці яшчэ што – трэба час, каб зноў набраць былую форму і працаваць на належным узроўні. Сапраўдныя навукоўцы працуюць не толькі тады, калі яны знаходзяцца на рабочым месцы, а заўсёды і ўсюды, без выхадных і нават у вольны час. Што ж тычыцца падсвядомасці, то яна наогул працуе няспынна, дзе б ты ні знаходзіўся і што б ні рабіў. Здраеца, што рашэнне праблемы,

Шэрагі студэнтаў БДУ сёлета папоўніліся вялікай колькасцю юнакоў і дзяўчат. Знаёмства з нашым універсітэтам, з яго насычаным унутраным жыццём, з яго выкладчыкамі ў іх толькі пачынаецца. Падчас вучобы яны неаднойчы сутыкнуцца з неабходнасцю прымаць самастойныя рашэнні, а напрыканцы – зрабіць лёсавызначальны выбар. Вельмі карыснымі ў плане вызначэння жыццёвых арыенціраў для такіх маладых людзей, на наш погляд, могуць стаць разважання вельмі прыцягальнага чалавека, доктара фізіка-матэматычных навук, прафесара Валянціна ГАРОХАВІКА, які ўжо больш за 20 гадоў выкладае на механіка-матэматычным факультэце. Асноўнае ж месца яго працы – Інстытут матэматыкі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

над якой біўся доўгі час, прыходзіць у аўтобусе, у тэатры і нават падчас размовы з іншым чалавекам на тэму, далёкую ад матэматыкі.

У савецкі перыяд на развіццё матэматыкі, навукова-даследчых матэматычных інстытутаў, падрыхтоўку матэматыкаў у універсітэтах выдаткоўваліся значныя сродкі. Чаму? Чалавек, які атрымаў добрую матэматычную адукацыю, з'яўляецца ўніверсальным спецыялістам, здольным плённа працаваць у любой галіне. Раней выпускнікоў матэматычных факультэтаў накіроўвалі на працу ў самыя розныя абаронныя інстытуты, установы, звязаныя з космасам, электронікай, і іншыя. Не знікла патрэба ў матэматыках і зараз. На жаль, многія, у тым ліку і на высокіх пасадах, лічаць, што ў наш час можна абысціся і без матэматыкаў, дастаткова ведаць, як карыстацца кампутарам. Матэматыка ўсё больш атаясамліваецца з інфарматыкай. Шкоднасць такога погляду адчуецца вельмі хутка, бо кампутар з'яўляецца усяго толькі інструментам.

Навакольныя лічаць матэматыкаў педантамі, таму што тыя часта заўважаюць двухсэнсоўнасць у пытаннях і выказваннях іншых людзей. З той прычыны, што думка не была дакладна акрэслена, матэматык пачынае канкрэтызаваць суразмоўцу, чым, зразумела, таго раздражняе. Між тым ён проста ўдакладняе сэнс сказанага (смяецца).

Аснову матэматычных тэкстаў складае звычайная мова, руская, англійская ці іншая, якая мае асаблівасці. Таму калі я пішу артыкул альбо кнігу, то вельмі многа працую над тэкстам, імкнучыся, каб чытач адназначна зразумеў маю думку.

– **Як вы ацэньваеце змены, якія адбыліся ў сістэме адукацыі ў апошнія гады?**

– Змены, якія адбыліся ў адукацыі пасля развалу Савецкага Саюза, я лічу негатыўнымі. Асноўны паказчык, які дае мне права рабіць такую выснову, – гэта ўзровень падрыхтоўкі школьнікаў, якія прыходзяць ва ўніверсітэт і становяцца студэнтамі, а таксама ўзровень падрыхтоўкі выпускнікоў ВНУ. Я многія гады працую ў дзяржаўных экзаменацыйных камісіях і таму магу непасрэдна адсочваць адпаведныя тэндэнцыі. Часта абмяркоўваю гэтыя праблемы з калегамі, і ўсе яны занепакоены існай сітуацыяй. Становіцца відавочным, што ў школе з матэматыкі выключылі доказнасць і гэтым самым пераўтварылі яе ў набор сцверджанняў, якія неабходна завучаць. У выніку большасць дзяцей не ўмее лагічна мысліць і самастойна рабіць высновы. У школе перасталі пісаць сачыненні, і цяпер дзеці не ўмеюць нават дакладна і граматна выказаць сваю думку. А там, дзе няма логікі і ўмення разважаць, адсутнічае і матэматыка.

– **Вы маеце дачыненне да атэстацыі навуковых кадраў. Які шлях маладых у навуку?**

– У пачатку 70-х, калі я толькі пачынаў працаваць, у Акадэміі навук сярод маладых была папулярна прымаўка: "Вучоным можаш ты не быць, а кандыдатам быць абавязаны". Успрымалася яна тады мной хутчэй як жарт. Але цяпер я думаю, што заснавальнікі вучоных ступеняў выбралі слова кандыдат невыпадкова. Яны недвухсэнсоўна далі зразумець, што чалавек, які атрымаў гэту ступень, з'яўляецца толькі прэ-

тэндэнтам на тое, каб стаць вучоным. І тут няма нічога прыніжальнага. Наадварот, з прысуджэннем вучонай ступені кандыдата навук чалавек нібыта атрымоўвае крэдыт даверу на самастойны ўдзел у навуковых даследаваннях, і тым самым яму адкрываюцца магчымасці для далейшага станаўлення як вучонага. Але толькі магчымасці. Для таго, каб яны рэалізаваліся, прэтэндэнт трэба яшчэ доўга і ўпарта працаваць і мець зносіны ў навуковым асяроддзі. Размовы пра навуковыя адкрыцці, зробленыя студэнтамі на кухні, – міф, прычым шкодны міф. Без пэўнай адукацыі, без неабходнага інфармацыйнага забеспячэння, без кантактаў з калегамі, у тым ліку і замежнымі, не можа адбыцца вучоных. Нарэшце, якім бы апантаным навукі ні быў чалавек, не апошняю ролю ў яго станаўленні як вучонага адыгрывае маральная і матэрыяльная падтрымка яго намаганняў, прычым не эпідэмічная, а што-

дзённая. У сярэднім, на тое, каб з выдатнага выпускніка ўніверсітэта вырас сталы вучоны, трэба дзесяць-пятнаццаць гадоў настойлівай працы ў адпаведным навуковым асяроддзі. ВАК і саветы па абароне дысертацый не займаюцца падрыхтоўкай вучоных, іх роля ў гэтым працэсе зводзіцца да атэстацыі навуковых кадраў. Роля, безумоўна, вельмі важная, бо гэтыя ўстановы ацэньваюць узровень і патэнцыял маладых даследчыкаў, а значыць, і навуковы патэнцыял краіны ў цэлым.

– **І апошняе. Вы ўсё жыццё займаецеся тым, што ў матэматыкаў называецца тэорыяй прымання рашэнняў, то бок робіце найбольш аптымальны выбар з варыянтаў, якія маюцца. Вядома, што самае складанае, – гэта выбіраць. Што параіце тым, хто далёкі ад матэматыкі, каб іх выбар быў таксама разумным?**

– Яны самастойна з гэтым справяцца (смяецца). Кожны з нас штодня неаднаразова стаіць перад неабходнасцю прымаць спрыяльныя рашэнні, карыстаючыся пры гэтым сваім вопытам і вопытам іншых людзей. Гэта нармальны стан чалавека – кожны дзень шукаць аптымальныя варыянты ў межах сваіх магчымасцяў і тых рэсурсаў, якія пры гэтым прад'яўляе яму жыццё.

Ганна ЛАГУН
Фота Генадзя КРАСКОЎСКАГА

Даведка

Прафесар Валянцін Гарохавік працуе па сумяшчальніцтве ў БДУ з 1987 г. Чытае лекцыі па асноўных і спецыяльных курсах, кіруе даследчай работай студэнтаў і магістрантаў. Напісаў вучэбны дапаможнік "Канечнамерныя задачы аптымізацыі", які выйшаў пад грыфам Міністэрства адукацыі. Пастаянна ўдзельнічае ў распрацоўцы вучэбных праграм і курсаў лекцый для новых спецыяльнасцяў на механіка-матэматычным факультэце. У якасці старшыні неаднаразова ўзначальваў работу ДЭК у Беларускім і Гродзенскім дзяржаўных універсітэтах.

Асноўная працоўная дзейнасць Валянціна Вікенцьевіча ўжо 40 гадоў непарыўна звязана з НАН Беларусі, дзе ён ўзначальвае аддзел нелінейнага і стахастычнага аналізу Інстытута матэматыкі. Валянцін Гарохавік больш за дваццаць гадоў з'яўляецца членам, а ў апошнія гады старшынёй савета па абароне доктарскіх дысертацый. З моманту стварэння ВАК Рэспублікі Беларусь на працягу 11 гадоў працаваў членам экспертнага савета па матэматыцы. У 2000 г. абраны членам-карэспандэнтам НАН Беларусі.

ШКОЛА ПЕРШАКУРСНІКА

СТАНЬ ЛІДАРАМ

Падчас навучання ў БДУ маладыя людзі становяцца не толькі спецыялістамі ў абранай сферы: яны вучацца быць актыўнымі грамадзянамі сваёй краіны.

Студэнцкі саюз падтрымлівае і развівае студэнцкае самакіраванне, ажыццяўляе міжнароднае моладзевае супрацоўніцтва, рэалізуе шматлікія крэатыўныя праекты для моладзі.

Пярвічная арганізацыя грамадскага аб'яднання "Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі" (з правамі раённа-га камітэта) падтрымлівае ініцыятывы, скіраваныя на выхаванне патрыятызму, пераемнасці пакаленняў, узаемадзейнічае з Саветам ветэранаў БДУ, спрыяе другой найзанятасці студэнтаў.

Савет старостаў інфармуе студэнтаў пра падзеі ў навуковым, грамадскім, спартыўным і культурным жыцці ўніверсітэта, абмяркоўвае з кіраўніцтвам БДУ праблемы, якія ўзнікаюць у студэнтаў падчас навучання.

Савет па матэрыяльным стымуляванні і аказанні матэрыяльнай да-

памогі студэнтам і аспірантам прымае рашэнні пра ўстаўленне надбавак і размеркаванне матэрыяльнай дапамогі студэнтам і аспірантам універсітэта.

Студэнцкі савет па якасці адукацыі спрыяе павышэнню якасці адукацыі ў БДУ, адлюстроўвае пазіцыю студэнтаў да дзейнасці ўніверсітэта ў гэтай сферы, робіць прапановы па арганізацыі навучальнага працэсу.

Пярвічная прафсаюзная арганізацыя студэнтаў абараняе прафесійныя, працоўныя, сацыяльна-эканамічныя правы і законныя інтарэсы сваіх членаў (прасп. Незалежнасці, 4, галоўны корпус БДУ, каб. 203, тэл. 328-62-33, 209-57-05).

Па падрабязную інфармацыю звяртайцеся ва ўпраўленне выхаваўчай работы з моладдзю: прасп. Незалежнасці, 4, галоўны корпус, каб. 205, 207, тэл. 209-50-59, 209-52-61.

ШУКАЕМ ТАЛЕНТЫ

Народная харавая капэла. Заняткі праводзяцца па панядзелках, серадах, пятніцах з 19.30 у аўд. 433 галоўнага корпуса БДУ.

Народны фальклорны ансамбль "Тутэйшая шляхта". Заняткі адбываюцца па аўторках і чацвяргях з 17.00 да 19.00 у актавай зале філалагічнага факультэта (вул. К. Маркса, 31).

Народны аркестр народных інструментаў. Заняткі ладзяцца па панядзелках і серадах з 19.30 у аўд. 607 галоўнага корпуса БДУ.

Клуб аўтарскай песні. Заняткі праводзяцца па аўторках з 18.00 у аўд. 605 хімічнага факультэта.

Народны фальклорна-этнаграфічны ансамбль "Неруш". Заняткі ладзяцца па аўторках і чацвяргях з 19.00 у галоўным корпусе БДУ.

Народны ансамбль танца "Крыжачок". Заняткі адбываюцца па панядзелках, серадах і чацвяргях з 19.30 у спартыўнай зале галоўнага корпуса БДУ.

Народны музычны тэатр-студыя БДУ "На філфаку". Заняткі ладзяцца па панядзелках, серадах, чацвяргях з 19.00 у актавай зале філалагічнага факультэта (вул. К. Маркса, 31).

Народны тэатр-студыя "На балконе". Заняткі праходзяць з аўторка па пятніцу з 18.00 на 5-м паверсе галоўнага корпуса БДУ.

Акрамя таго, у БДУ дзейнічаюць студыі эстраднай песні, вакальны ансамбль "Галант", хор народнай песні выкладчыкаў і супрацоўнікаў "Родніца", узорны дзіцячы ансамбль танца "Літарынка", каманда КВЗ БДУ.

Завітайце ва ўпраўленне па справах культуры БДУ: прасп. Незалежнасці, 4, каб. 211, тэл. 209-54-69.

ПСІХАЛАГІЧНАЯ ДАПАМОГА

У кожнага з нас бываюць перыяды, калі мы трацім упэўненасць, адчуваем непрыемныя перажыванні, стрэс. Не ладзяцца адносіны са сваякамі і блізкімі, узнікаюць праблемы ў кантактах з іншымі людзьмі. І не хапае ўласных сілаў, псуецца настрой, з'яўляецца адчуванне, што "разладзіўся механізм" і страчана жыццёвая раўнавага. Многія праходзяць праз гэта і працягваюць паўнацэнна жыць і працаваць. Пытанне толькі ў тым, колькі часу мы страцілі, колькі згубілі магчымасцяў, якія варыянты так і не змаглі рэалізаваць.

Нам неабходная дапамога іншых – тых, хто можа даць вартую параду. Такую дапамогу мы можам атрымаць, напрыклад, ад бацькоў, сяброў, старэйшых таварышаў. І вельмі часта гэтага дастаткова. А калі няма магчымасці падзяліцца праблемай са знаёмымі людзьмі? Калі яны недасяжны ў патрэбны момант? Для гэтага існуюць спецыялісты-псіхологі. Іх прафесійная дзейнасць грунтуецца на прынцыпах даверу, канфідэнцыянасці, ананімнасці. Галоўная задача псіхолога – дапамагчы чалавеку самому справіцца з праблемай, выявіць і задзейнічаць уласны патэнцыял.

У БДУ ўжо доўгі час працуе Псіхалагічная служба. Яе спецыялісты (а гэта дыпламаваныя педагогі-псіхологі) ладзяць псіхалагічныя кансультацыі. Кожны з іх курыруе пэўны факультэт. І ў вас ёсць ма-

гчымасць звярнуцца да спецыяліста, які лепей ведае спецыфіку вашага факультэта, але вы таксама можаце звярнуцца і да любога іншага псіхолога – паверце, вам не адмовяць, а добразычліва і з разуменнем выслухаюць і дапамогуць.

Акрамя аказання псіхалагічнай дапамогі, спецыялісты ладзяць шмат мерапрыемстваў, накіраваных на папулярныя псіхалагічныя інфармацыі, развіццё тых ці іншых навываў. Вы можаце наведаць:

- сацыяльна-псіхалагічныя трэнінгі па кантактах, развіцці дзелавых якасцяў, пашырэнні творчага патэнцыялу, мастацтва кіраваць часам, эфектыўным планаванні ды інш.;

- студэнцкі псіхалагічны клуб, дзе можна атрымаць інфармацыю па псіхалогіі, пагаварыць з аднадумцамі і цікавымі людзьмі і нават крыху адчуць сябе псіхологам;

- клуб ролевых гульняў "Брама вымярэнняў", дзе вы можаце кантактаваць у рэжыме ролевай гульні, з карысцю бацьчы час, пазнаёміцца з новымі людзьмі;

- студэнцкую псіхалагічную бібліятэку, дзе спецыялісты падбіраюць патрэбную вам літаратуру.

Прыходзьце, мы чакаем вас: вул. Кастрычніцкая, 4, каб. 105, тэл. 206-60-37.

Руслан ПАПОК,
кіраўнік
Псіхалагічнай службы БДУ

Учарашнія школьнікі сталі студэнтамі. Іншае жыццё, іншыя правілы. Каб вы не згубіліся ў плыні новай інфармацыі, прапануем вам у дапамогу своеасаблівы кампас па ўніверсітэце і яго структурах – "Школу першакурсніка". З пытаннямі, якія вас цікавяць, звяртайцеся ў рэдакцыю газеты, і мы будзем рады вам дапамагчы.

ПАХОД У БІБЛІЯТЭКУ

Бібліятэка падчас навучання становіцца неад'емным памагатым студэнтаў. Тут можна знайсці адказы амаль на ўсе пытанні. Каб праца ў бібліятэцы была эфектыўнай, варту разумець, як гэты храм ведаў функцыянуе і якія паслугі прапануе.

Студэнты кожнага факультэта БДУ адносяцца да аднаго з 9-ці абанементаў, дзе маюць права браць літаратуру з фонду бібліятэкі дамоў. Таксама яны могуць наведаць любую з 16-ці чытальных залаў, размешчаных амаль на кожным факультэце. Акрамя традыцыйных выданняў, у бібліятэцы ёсць доступ да паўнатэкставых і бібліяграфічных баз даных з навуковай і адукацыйнай інфармацыяй у чытальнай зале электронных інфармацыйных рэсурсаў па адрасе: прасп. Незалежнасці, 4, каб. 206.

Фундаментальная бібліятэка БДУ аказвае як традыцыйныя, так і дадатковыя паслугі. Сярод бясплатных – атрыманне неабходнай інфармацыі пра фонды бібліятэкі, карыстанне карткавымі і электронным каталогамі, картатэкамі, базами даных, выдача ў часо-

вае карыстанне ў чытальных залах і на абанементах друкаваных выданняў, навучанне студэнтаў пошуку інфармацыі ў базах даных, арганізацыя разнастайных выстаў, прэзентацый і інш.

З 2004 г. у бібліятэцы ўведзены платныя паслугі. Яны накіраваныя, з аднаго боку, на спрашчэнне працы студэнта ў бібліятэцы, з другога – на збор сродкаў для далейшага папаўнення фонду. Гэта – выдача кніг з чытальных залаў на ноч або на 1 гадзіну; працягванне тэрміну карыстання ўзятай дамоў літаратуры, калі на яе няма попыту з боку іншых чытачоў; тэматычныя падборкі літаратуры бібліятэкарам па запыце студэнта; афармленне

і рэдагаванне бібліяграфічных спісаў да навуковых, дыпломных, курсавых і іншых прац; ксеракапіраванне, сканаванне і перапапералёт дакументаў і г.д. Праз службу электроннай дастаўкі дакументаў чытачы могуць замовіць электронныя копіі артыкулаў, адсутных у фондзе бібліятэкі.

ФБ БДУ займаецца таксама платнай перадачай спісаных з яе фонду выданняў. У будынку філалагічнага факультэта (вул. К. Маркса, 31) у каб. 124 у будныя дні з 11-ці да 16-ці гадзін дзейнічае выстава-продаж мастацкай, філасофскай, філалагічнай, гістарычнай літаратуры, кніг на замежных мовах, па мастацтвазнаўстве, грамадскіх навуках і рэлігіі.

Дадатковая інфармацыя на сайце www.library.bsu.by і па тэл. 209-50-82, 209-50-33.



Афіцыйны сайт БДУ – www.bsu.by. У сетцы БДУ існуе таксама ўнутраны агульнаўніверсітэцкі сайт (<http://intranet.bsu.by>), на якім службы ўніверсітэта публікуюць апэратыўную інфармацыю і дакументы, неабходныя ў тым ліку і студэнтам.

У прыватнасці, на сайце ёсць інфармацыя пра медыятэкі. Медыятэкі – агульнаўніверсітэцкія кампютарныя класы, прызначаныя для самастойнай работы студэнтаў, магістрантаў, аспірантаў і супрацоўнікаў універсітэта. На сёння ў БДУ маецца пяць агульнаўніверсітэцкіх медыятэк:

№ 1 – у вуч. корпусе па вул. Ленінградская, 16, аўд. 114;

№ 2 – у вуч. корпусе па вул. Курчатава, 5, аўд. 211;

№ 3 – у корпусе БДУ па вул. Рэвалюцыйная, 11, аўд. 203;

№ 4 – у вуч. корпусе па вул. Кальварыйская, 9, чытальная зала бібліятэкі;

№ 5 – у вуч. корпусе па вул. К. Маркса, 31 (неўзабаве запрацуе).

ВІРТУАЛЬНЫ СВЕТ

Медыятэкі інтэграваныя ў карпаратыўную сетку БДУ, г.зн. у іх даступныя ўсе рэсурсы сеткі БДУ: навучальныя матэрыялы факультэтаў, сістэма e-University, бібліятэчныя рэсурсы (электронны каталог, сеткавыя паўнатэкставыя рэсурсы кампаній Springer, EBSCO, Integrum-Techno, базы нарматыўна-прававых актаў "Эталон" і "КонсультантПлюс" і інш.) і Інтэрнэт. Кожны кампютар аснашчаны навушнікамі, мікрафонам, прыладай чытання DVD-дыскаў і USB-портамі. Палова кампютараў мае прылады запісу на дыскі CD і DVD, USB-кошыкі для работы з уласнымі хард-дыскамі, прылады для чытання картаў памяці. У кожнай медыятэцы ўсталяваны шматфункцыянальны сеткавы апарат (прынтэр, сканэр, капір).

Працаваць можна ў любой з медыятэк. Абавязковая ўмова – наяўнасць імя карысталь-

ніка (Login), зарэгістраванага ў сетцы БДУ. Для студэнтаў імя карыстальніка ўказана на пластыкавым студэнцкім білетце. На сайце <http://intranet.bsu.by> раздзеле "Выхад у Інтэрнэт для студэнтаў" апісваюцца тэхналогіі выкарыстання імянаў карыстальніка і пароляў для студэнтаў у карпаратыўнай сетцы БДУ. Пры рэгістрацыі імянаў карыстальніка для студэнтаў пароль не задаецца. Студэнт самастойна павінен прызначыць пароль праз раздзел "Выхад у Інтэрнэт для студэнтаў", прычым картаў гэта трэба адрозна пасля атрымання білета, каб гэтым імем не карысталіся іншыя.

Медыятэкі працуюць у дзве змены (да 21.00), а таксама ў суботу (да 19.00).

Больш падрабязны графік працы і іншую неабходную інфармацыю пра медыятэкі і карпаратыўную сетку БДУ чытайце на сайце [INTRANET.BSU](http://intranet.bsu.by)

"ГАРАЧАЯ ЛІНІЯ"

У БДУ дзейнічае "Студэнцкая гарачая лінія" (тэл. 209-54-16). Яна створана для своечасовага рэагавання на канкрэтныя факты, а таксама для кваліфікаванага вырашэння студэнцкіх прапаноў па ўдасканаленні навучальна-выхаваўчага працэсу і іншых аспектаў дзейнасці ВУ.

Акрамя таго, свае заўвагі і звароты студэнты могуць адрасаваць кіраўніцтву ўніверсітэта, апусціўшы ліст у скрыні "Пытанні рэктару", якія стаяць у кожным навучальным корпусе.





Пачатак вучобы ў ВНУ часцяком супадае з пачаткам самастойнага, асобнага ад бацькоў, жыцця. Стрэс ад нязвыклых аўдыторнай працы – дробязь у параўнанні з праблемамі, якія спараджае бязладнае харчаванне. Гастрыты, дуадэніты, язвая хвароба страўніка і 12-перснай кішкі, вегета- і нейрацыркуляторныя дыстаніі нажываюцца за адзін курс, а лецаца цягам жыцця. Як сілкавацца такім чынам, а не наадварот, распавядае загадчык здароўя пункта БДУ Святлана ЕФІМОЎСКАЯ.



Ешце на ўе здароўе

АЎСЯНКА, СЭР!

Прынцыпаў правільнага, або рацыянальнага, харчавання ўсяго тры: рэжым, разнастайнасць, стрыманасць. Але студэнкае жыццё прымушае парушаць іх адзін за адным. Так, найлепшы рэжым – чатырохці прынамсі трохразовае харчаванне, з абавязковым сняданкам і вячэрай за некалькі гадзін да сну – студэнту паспрабуй вытрымаць: раніцай на прыгатаванне ежы мала часу, удзень усё пары ды пары, прыходзіш у інтэрнат галодны, зноў жа няма часу варыць-смажыць, залеш кіпнем ролтан, чыпсамі закусіш і бярыся за падрыхтоўку да семінараў... Што адбываецца пры гэтым з арганізмам, каментуе Святлана Міхайлаўна:

– Калі чалавек зраніцы не паеў і выправіўся на вучобу, слізистая абалонка страўніка пачынае пераварваць сябе – так развіваецца хранічны гастрыт. Чыпсы і газаваныя напоі ўтрымліваюць актыватары смаку, якія раздражняюць слізистую страўніка, да таго ж, яны спараджаюць залежнасць, іх хочацца яшчэ і яшчэ. Мозг падчас заняткаў павінен напружана працаваць, але яму няма адкуль узяць карысныя рэчывы. У выніку падае артэрыяльны ціск, узнікае слабасць, чалавек траціць прытомнасць. Нас перыядычна выклікаюць на факультэты да такіх пацыентаў, першае, што мы ў іх пытаемся, – ці снедалі. Найчасцей адказ “не”. Сняданак мае велізарнае значэнне: сярод тых, хто яго прапускае, найбольшы працэнт захворванняў страўніка і кішэчніка, ахвяраў вегетадыстаніі”.

Тым, хто не хоча даведвацца, што гэта за захворванні і як яны пагаршаюць пасляхавасць вучобы, медыкі раяць аддаваць перавагу гарачым сняданкам: “Варта толькі не ленавацца. Стравы з мукі ці тварагу гатуюцца хутка – можна смажыць бліны, сырнікі, рабцінкі запяканкі. Не забывайцеся на кашы – аўсяную, грэчку, рысавую. Зараз столькі ўсялякіх каш для хуткага гатавання, заліў гарачым малаком ці проста кіпнем, з’еў – і на цэлы дзень страўнік абаронены”.

“Аналізуем даведкі абітурыентаў і бачым, што з кожным годам здароўе моладзі пагаршаецца. Многія на час паступлення ўжо маюць розныя хранічныя захворванні, у тым ліку стрававальнай сістэмы. Для такіх студэнтаў правільнае харчаванне асабліва істотнае” (С. Ефімоўская)

Згадаем, што аўсянкай сілкаваліся гладытары, жабракі ўсіх часоў і англійская каралева – і занясем гэты танны і высакародны прадукт у штодзённае меню.

ТЭРМАС-ЦЕЛААХОЎНІК І ТРАВА З ГАРШКА

Ролю абароны страўніка грае і гарачая гарбата замест шкоднай газіроўкі, што да ўсяго вымывае з арганізму кальцый. Але ў буфетах чэргі, у сталойках найчасцей салодкая вадкасць бурдовага колеру, а ў аўтаматах нестрававальная хімія за неразумныя грошы. Выйсцем стане тэрмас з запленнік, невялікая дадатковая вага, якая засцеражэ ад дэпрэсіі – менавіта яна зазвычай суправаджае хваробы стрававальнай сістэмы. Хаця гарбата лепш, чым зусім нічога, пажадана не прапуськаць і абед. Не абавязкова з’ядаць першае, дурное, салату і торт з вішанькай – хопіць і супу з кашай, але гарачы і з’едзены з задавальненнем. Пра спрыяльны псіхалагічны настрой Святлана Міхайлаўна нагадвае адмыслова: “Не ешце без апетыту, са злосцю ці калі змарыліся”.

З ледзьве пракаўтнутым на сонную галаву сняданкам і спехам перахопленым абедам асноўнай ежай у студэнцкім дні становіцца вячэра. Каб сакраторныя сістэмы паспелі адпачыць і назаўтра зноў выраблялі страўнікавы сок высокай стрававальнай здольнасці, вячэраць рэкамендавана за 2-3 гадзіны да сну. Прытым менавіта тут давядзецца прыга-

даць трэці прынцып правільнага харчавання – стрыманасць. Не кідайцеся на ежу. Сілкуе чалавека не тое, што ён з’ядае, а тое, што засвойвае. Перыяднае на ноч прывядзе да набрання лішкаў вагі, а гэта можа адбіцца на працы сардэчна-сасудзістай сістэмы (на што вам артэрыяльная гіпертэнзія?), не кажучы ўжо пра знешнюю прывабнасць. Найлепшай позняй ежай, калі вы аніяк не можаце без яе абысціся, стануць кісламалочныя прадукты, прыкладам, пачак кефіру.

Адметнасць вячэры на інтэрнатаўскай кухні – бацькоўскія перадачы. З аднаго боку, вельмі важна, каб пераход першакурсніка да новага ра-

і парушае прынцып разнастайнасці харчавання. У сутачным рацыёне павінна быць дастатковая колькасць вітамінаў і мінеральных соляў. На іх багатыя садавіна і агародніна, якія лепей ужываць сырымі. Забяспечыць сябе таннай свежай зелянінай проста: кроп, пятрушка, салата і цыбуля добра растуць у хатніх умовах, толькі пастаўце гаршкі да самага светлага акна і не забывайцеся паліваць. Праўда, сваё арэхавае дрэва наўрадці паспець вырасці (вы ж не збіраецеся так доўга вучыцца!), арэхі давядзецца купляць, асабліва грэцкія – яны дадуць арганізму ёд, эндэмічны недахоп якога ў Беларусі часта спрычыняецца да павелічэння шчытападобнай залозы, што ў сваю чаргу выклікае зніжэнне імунітэту, прастудныя захворванні і, як вынік, зніжэнне працаздольнасці, здольнасці да вучобы. Ёд, дарэчы, можна атрымаваць і з морапрадуктамі, але іх не так зручна грызці з-пад парты на лекцыі.

Увогуле, калі вы аматар жаваць, пад’есці штосьці паміж стравамі, вам спадабаецца рэкамендацыя ўжываць семкі – сланечнікавыя і гарбузовыя акумуляуюць сонечную энергію і пойдучь на карысць.

НА ДЭСЕРТ

Да нармальнага харчавання добра было б дадаць і нармальны лад жыцця: чаргаванне працы і адпачынку, заняткі спортам, знаходжанне на свежым паветры, дастатковая колькасць сну... Калі галава добра працуе і цела не адцягвае ўвагу ад заняткаў хваробамі, тады і вучыцца лягчэй, і ёсць шанец адсвяткаваць стодваццацігоддзе.

Наконт правільнага харчавання або па рэкамендацыі, што тычацца рацыёну, здаровага ладу жыцця або прафілактыкі захворванняў, звяртайцеся ў здароўя пункт БДУ, вул. Бабруйская, 9.

**Маргарыта АЛЯШКЕВІЧ
Фота аўтара**

**Паводле інфармацыі
Студгарадка**

Плаціць за навучанне можна on-line!

Першая чарга on-line сістэмы аплаты навучання ўведзеная ў БДУ з 5 жніўня.

Цяпер студэнты БДУ могуць даведацца праз інтэрнэт і ў разлікова-касавых цэнтрах “Белінвестбанк” пра парадак і тэрміны аплаты адвучэйных паслуг (навучанне, аднаўленне і пераводы, ліквідацыя акадэмічнай розніцы). Для аплаты ім зараз не трэба падаваць квіткі, дамовы і іншыя дакументы. Дастаткова прад’явіць свой студэнцкі білет або назваць нумар дамовы. Аплачваць паслугі можна ў любым аддзяленні “Белінвестбанка”.

Наступным этапам – з 1 снежня гэтага года – стане ажыццяўленне плацяжоў праз банкаматы і інфакіёскі, а са студзеня 2010 г. партнёраў БДУ – “Белінвестбанк” – плануе здзяйсненне самой аплаты праз Інтэрнэт.

Падобная сістэма платы за навучанне ўпершыню ўводзіцца ў айчынную вышэйшай школе. Гэта стала магчымым дзякуючы новай сістэме ўліку платных паслуг і аператыўнага ўзаемадзеяння з ААТ “Белінвестбанк”, распрацаванай у Цэнтры

інфармацыйных тэхналогій БДУ, і перанавучання супрацоўнікаў банка. Для таго, каб сістэма запрацавала, адмыслова ўсталявана асобная абароненая тэлекамунацыйная лінія з банкам.

Дзякуючы новаўвядзенню, працэс платы за навучанне стаў больш празрыстым, адкрытым як для студэнтаў, так і для адміністрацыі.

Цяпер першакурснікі да атрымання студэнцкіх білетаў змогуць плаціць за вучобу, назваўшы толькі нумар дамовы і прозвішча.

Скарыстацца новай сістэмай могуць усе студэнты Белдзяржуніверсітэта за выключэннем трох інстытутаў БДУ: кіравання і сацыяльных тэхналогій (ДзІКСТ), бізнэсу і менеджменту тэхналогій (ІБМТ) і тэалогіі імя Мяфодзія і Кірылы. Аднак распрацоўшчыкі спадзяюцца, што неўзабаве плаціць за адвучэйную больш зручна змогуць і студэнты гэтых навуковых устаноў нашай ВНУ.

ПАВАЖАНЫЯ СТУДЭНТЫ!

Вы можаце ажыццяўляць плацяжы без камісіі за навучанне, дакументы, пражыванне ў інтэрнаце і г.д. на адрас БДУ ў наступных аддзяленнях ААТ “БЕЛІНВЕСТБАНК”

Аддзяленне № 507	Вул. Няміга, 40	9.00-16.00 (пятніца да 15.00) абед 13.00-13.45. Выхадны – субота, нядзеля
Аддзяленне № 508	Вул. Гінтаўта, 30	9.00-19.00 (пятніца да 18.00)
Аддзяленне № 517	Пл. Свабоды, 17	9.00-16.00 (пятніца да 15.00) абед 13.00-13.45. Выхадны – субота, нядзеля
Аддзяленне № 521	Вул. Філатава, 12	9.00-19.00. Выхадны – субота, нядзеля
Аддзяленне № 522	Вул. Адзінцова, 69	9.00-16.00 (пятніца да 15.00). Выхадны – субота, нядзеля
Аддзяленне № 523	Вул. Інтэрнацыянальная, 25	9.00-19.00 (пятніца да 18.00)
Аддзяленне № 525	Вул. Маякоўскага, 16-а	9.00-19.00 (пятніца да 18.00). Выхадны – субота, нядзеля
Аддзяленне № 527	Вул. Леніна, 16	9.00-19.00. Выхадны – субота, нядзеля
ЦБП	Вул. Машэрава, 16	9.20-16.00 (пятніца да 15.00). Выхадны – субота, нядзеля
АПВ (абменны пункт валют)	Пр-т Незалежнасці, 117 (ун. “Еўрапейскі”)	10.00-21.00, 22.00-9.00 (абед 14.00-15.00, 2.00-3.00) штодз., кругласут.
Аддзяленне № 526	Пр-т Незалежнасці, 77	9.15-16.00 (пятніца да 15.00). Выхадны – субота, нядзеля
ГАПЕРУ	Пр-т Машэрава, 29	9.00-19.00. Суб. 10.00-15.00
Мінская абл. дырэцыя	Вул. Мельнікйтэ, 2	9.00-18.30 (пятніца да 17.15) Выхадны – субота, нядзеля
МГД ААТ “Белінвестбанк”	Вул. Калектарная, 11	8.30-19.00 (пятніца да 18.00) Выхадны – субота, нядзеля
ЦБП (АКС №1)	Вул. Бабруйская, 9	9.00-19.00 (пятніца да 18.00, субота да 14.45) Выхадны – нядзеля
ЦБП (АКС №2)	Вул. Кастрычніцкая, 10	9.00-17.00 (пятніца да 16.00, апошні дзень месяца да 16.00) Выхадны – субота, нядзеля



МІЖНАРОДНЫ КОНКУРС

Прыгажуня бароніць правы і прэтэндуюе на карону

Пасля поспехаў нашых суайчынніц на сусветных подыумах усе прызвычаліся, што беларускі – самыя прыгожыя. А што нашы дзяўчаты пад яркай знешнасцю маюць светлы розум і добрыя сэрцы, даводзіць уласным прыкладам **Марыя ЕСЬМАН**, якая ў верасні назмагаецца за карону прэстыжнага міжнароднага конкурсу прыгажосці “**Міс Інтэркантыненталь-2009**”. Трэцякурсніца юрыдычнага факультэта, **Марыя і на сцэне будзе бароніць правы разумных дзяўчат быць у цэнтры ўвагі і, шырэй, як зайжды, беларусаў – людзьмі звацца.**

– **Якім чынам Вы патрапілі на конкурс?**
– У час вакацый сяброўка прапанавала схадзіць на кастынг. Схадзілі. А потым тэлефануюць з тэлеканала АНТ, які арганізоўвае правядзенне конкурсу, запрашаюць. Вядома, быў шок, але хутка з ім справілася.

– **Ці цяжка будзе смяшчаць вучобу з падрыхтоўкай да шоу?**
– Вучыцца ў нас класна, але вучоба не скажаць каб простая, патрабуюць шмат. І гэта добра, асабліва калі разумееш, чаго ад цябе хочучь, ловіш ад гэтага кайф, сам усё рашаеш, вельмі цікава. Цяжка, але цікава.

– **Адкуль цікаўнасць да юрыспрудэнцыі?**
– У мяне гэта мара з пятага класа. Не ведаю, адкуль яна ўзялася; маці кажа, што яшчэ дзіцём я змагалася за справядлівасць, ледзьве не кашулю на сабе гатовая была парваць, каб усё было па шчырасці. Шакаладку калі куплялі, дзяліла ўсім пароўну, сабе не забірала (смяецца). А яшчэ на выбар паўплываў стыль вопраткі, прыняты ў юрыстаў. Строга, элегантна – люблю класічны стыль, хаця гэта, вядома, другасная прычына.

– **Калі вандравалі па Еўропе з паказамі ад Сашы Варламава, ці не ўзнікала жадання застацца там, дзе юрысты больш зарабляюць?**

– Ведаецца, у гасцях добра, але дома і сцены падтрымліваюць.

– **Ужо задумваліся пра пошукі працы?**

– Не паспела. Усё зараз так завярцелася...
– **Пападанне ў мадэльны асяродак, напэўна, уносіць карэктывы ў Вашы жыццёвыя планы?**



Карона “**Міс Інтэркантыненталь**” лічыцца самай каштоўнай сярод падобных упрыгожанняў. Яна ўсыпана 720 брыльянтамі, коштам больш як 360 тысяч долараў.

– Гэта чыста для сябе, навучыцца паводзіць сябе ў грамадстве, думаю, у прафесіі юрыста вельмі важна ўмець сябе падаць.

– **Чым мяркуюць браць падчас конкурсу, ці ёсць якіясьці стратэгія?**

– Буду такая, якая ёсць. Калі людзям спадабаюся, то добра, але мяняцца ўнутрана – не згодная.

– **Я праводзіце вольны час?**

– Адаю перавагу актыўнаму адпачынку. Некалькі разоў ездзіла ў Ратамк, было вельмі цікава пазаймацца на кані, але больш люблю ровары, з братам пастаянна ездзім у басейн, узімку лыжы і канькі.

– **Які ў Вас ровар?**

– Пакулі свайго няма, гэта мара. Бяру напракат, сябры даюць – як атрымліваецца.

– **Перад нашай гутаркай у Вас была танцавальная трэніроўка. У такой актыўнай спартсменкі, пэўна, не будзе праблемаў з фізічнай падрыхтоўкай да конкурсу?**

– Я ўвогуле ў форме – дзесяць гадоў займаюся бальна-спартыўнымі танцамі. Давялося кінуць, бо партнёра не было, знайсці цяжка, я ж высокая – 177 см, а яшчэ абцасы абую... Затым было паступленне. Цяпер займаюся для сябе, няма якога дакладнага стылю танца. Расцяжкі робім.

– **Шкада, што на “Міс Інтэркантыненталь” не прадугледжаны конкурс талентаў, у гледачоў быў бы шанец пабачыць Вас у танцы...**

– Затое будзе, напэўна, дастаткова дэфіле. Гэта першы конкурс прыгажосці, у якім бяру ўдзел, увогуле спярша несур’ёзна да гэтага ўсяго паставілася, мяне пераканала пайсці на кастынг тое, што праводзіць усё АНТ, добры такі канал. Паспрабавала, як бачыце, быццам бы і няблага атрымалася.

– **Якія каналы глядзіце?**

– Ды розныя – апрача АНТ, яшчэ ТНТ, музычныя, бо вельмі люблю музыку.

– **Вашы ўлюбёныя музычныя кірункі?**

– Слухаю з задавальненнем усё – ад класікі да R’n’B. Дарэчы, тое самае з кнігамі: люблю фантастыку, а раптам штосьці нойдзе – дэтэктыў працягаю. Вось нядаўна чытала Патрыка Зюскінда “Аповесць пра спадара Зомера”, зараз булгакаўскую аповесць пра Мальера чытаю. Хочацца рознага хаця б пакрышку паспытаць, цікава, а як там і там.

– **Мадэльная кар’ера займаюцца да пэўнага ўзросту, у той час як адукацыю ніколі не позна атрымліваць. Што, калі давядзецца выбіраць паміж подыумам і партай?**

– Мадэльны бізнэс мяне ніколі не вабіў. Мяне бацькі выхавалі рэалістай, прывучылі не



Прадстаўніца нашай краіны на “**Міс Інтэркантыненталь-2009**” – **Марыя Есьман**

ў аблоках лунаць, а глядзець рэальна на рэчы. Таму намагаюся спярша займець адукацыю, пайсці працаваць, а там паглядзім. Мне пытаюць, ці кіну вучобу пры нагодзе – не, не кіну, на сто адсоткаў упэўнена. Вельмі люблю ўніверсітэт, выкладчыкі ў нас добрыя працуюць – яны патрабавальныя, але па справе, дбаюць, каб з нас сапраўдны спецыялісты атрымаліся, і я ім вельмі ўдзячная, праўда. Рада, што патрапіла менавіта ў гэтую групу, у гэтую плынь, са мной разам многа цікавых людзей вучыцца.

– **Як сустрэнуць на факультэце?**

– Не ведаю, але спадзяюся, што будучы падтрымліваць. Мне каляжанкі часта казалі: “Маша, табе трэба пайсці на якую-небудзь “міс”, схадзі!” Так што, можа, у нечым і яны віныны, што я сёння інтэр’ю раздаю (смяецца).

– **Цікавага Вам конкурсу і добрай вучобы!**

Гутарыла
Маргарыта АЛЯШКЕВІЧ

ВЕДАЙ НАШЫХ!

Каманда Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта заваявала залатыя і срэбраныя медалі на XVI Міжнароднай студэнцкай матэматычнай алімпіядзе (IMC).

Гэты прэстыжны спаборніцтва праходзілі з 25 па 30 ліпеня ў Будапешце. “Золата” атрымалі Руслан Максімаў (4 курс факультэта прыкладнай матэматыкі і інфарматыкі), Уладзімір Ягораў (5 курс механіка-матэматычнага факультэта) і Іван Блізнец (4 курс МФФ); “срэбра” – Міхаіл Карлук (4 курс МФФ), Дзяніс Пірштук (2 курс ФПМІ), Міхаіл Глушчанка (2 курс ФПМІ). Трэнер каманды – дацэнт ФПМІ Юрый Сыроід, кіраўнік каманды – намеснік дэкана ФПМІ дацэнт Дзмітрый Базылеў.

Усяго ў алімпіядзе прынялі ўдзел каманды з 75 ўніверсітэтаў 35 краін, у тым ліку Расіі, Украіны, ЗША, Заходняй і Усходняй Еўропы, Ірана, Бразіліі і інш. Беларусь прадстаўлялі студэнты БДУ.

На працягу двух дзён удзельнікам алімпіяды было прапанавана вырашыць 12 задач (па 6 у дзень, за 5 гадзін). Кожная задача ацэньвалася ў 20 балаў. Заданні ахоплівалі наступныя раздзелы матэматыкі: матэматычны аналіз, функцыянальны аналіз, тэорыя функцый комплекснай пераменнай, лінейная і абстрактная алгебра, геаметрыя, камбінаторыка. Працоўная мова – англійская.

Белдзяржуніверсітэт браў удзел у падобных спаборніцтвах у дзевяты раз, і заўсёды наша каманда вярталася з узнагародамі. Усяго з 2001 г. было заваявана 32 залатыя, 22 срэбраныя і 5 бронзавых медалёў.

Выпускнік ліцэя БДУ Арцём Тоесцёў заваяваў залаты медаль на 50-й Міжнароднай матэматычнай алімпіядзе, якая завяршылася ў Брэмене 22 ліпеня.

Яго калегі па беларускай камандзе атрымалі яшчэ 4 срэбраныя і 1 бронзавыя медалі. У выніку нашы юныя матэматыкі дамагліся выдатнага выніку і ў камандным заліку сталі 10-мі ў свеце! Усяго ж у гэтых прэстыжных спаборніцтвах прынялі ўдзел прадстаўнікі 104 краін.

Акрамя таго, ліцэісты БДУ вызначыліся на **Міжнароднай біялагічнай алімпіядзе ў японскім горадзе Тзукуба**. Антон Кавалеўскі атрымаў срэбраны медаль, а Дзмітрый Кузьмін – бронзавы. У гэтых спаборніцтвах з імі змагаліся навучэнцы з 80 краін свету.

Беларуская каманда, складзеная з навучэнцаў сталічнай сярэдняй школы № 41 і ліцэя БДУ, падзяліла першае месца з камандай французскіх школьнікаў “Францыя-2” на Першым міжнародным турніры юных матэматыкаў.

Нашых навучэнцаў да гэтых спаборніцтваў рыхтавалі выкладчыкі ФПМІ БДУ. Турнір прайшоў у Францыі з 27 чэрвеня па 3 ліпеня на базе вядомага ўніверсітэта Парыж-Сюд 11 (Paris Sud 11), які выступіў разам з БДУ арганізатарам спаборніцтваў. Журы ўзначальваў лаўрэат вышэйшай узнагароды ў матэматыцы – прэміі Філдса – прафесар парыжскага ўніверсітэта Жан-Крыстоф Іакоз.

З папярэдніх заявак для ўдзелу ў міжнародным турніры юных матэматыкаў былі вылучаныя дзве каманды з Балгарыі, каманды Расіі, Марока, Беларусі і дзве каманды Францыі.

Агульныя правілы правядзення гэтага турніру заснаваныя на правілах правядзення беларускага турніру юных матэматыкаў. І гэта не выпадкова. Беларускі турнір праходзіць ужо 10 гадоў, мае даўнія традыцыі і карыстаецца папулярнасцю. У ім таксама ўдзельнічаюць замежныя каманды.

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Пяць падзей тыдня вачыма рэктара БДУ Сяргея Абламейкі – “Советская Белоруссия” (18.07).

Пра 42-ую Сесію Міжнароднага семінара па планетарных выкліках у Італіі – “Мінск-новости” (20.08).

Ход прыёмнай кампаніі ў БДУ – “Советская Белоруссия” (07.07; 21.07; 28.07; 03.08); “Народная газета” (09.07; 20.07; 28.07; 14.08); “Мінск-новости” (08.07; 27.07; 03.08); БелТА (17.07; 03.08; 08.08); “Звязда” (18.07; 28.07; 04.08); “Интерфакс” (22.07; 31.07; 04.08); “Комсомольская правда” (22.07; 06.08; 13.08); “Вечерний Минск” (24.07; 29.07; 04.08); “Обозреватель” (24.07); “Экономическая газета” (28.07); “Республика” (30.07; 01.08; 06.08); “Знамя юности” (31.07; 03.08); “Настаўніцкая газета” (01.08); “Белорусы и рынок” (03.08).

Дамова аб супрацоўніцтве паміж БДУ і Ерванскім ўніверсітэтам – БелТА (07.08).

Адукацыйны семінар кампаніі Apple на базе тэлецэнтра БДУ – “Мінск-новости” (06.08); БелТА (07.08).

Пра сістэму on-line платы за навучанне – БелТА (04.08; 07.08); “Советская Белоруссия” (04.08); “Мінск-новости” (04.08); “Знамя юности” (04.08); “Народная газета” (06.08); “Звязда” (06.08).

Перамога каманды БДУ на Міжнароднай студэнцкай матэматычнай алімпіядзе – “Мінск-новости” (30.07); “Вечерний Минск” (04.08); Интерфакс (31.07); “Звязда” (14.08).

Пра навуковыя распрацоўкі БДУ – “Аргументы и факты” (29.07); “Советская Белоруссия” (11.08).

Пра ўдзел БДУ ў працы Маскоўскага міжнароднага салона інавацый і інвестыцый – “Мінск-новости” (19.08).

Перамога ліцэістаў БДУ на міжнародных алімпіядках – БелТА (21.07); “Народная газета” (21.07); “Знамя юности” (24.07); “Мінск-новости” (21.07); “Мінский курьер” (05.08); “Республика” (24.07); “Настаўніцкая газета” (25.07; 04.08); “Советская Белоруссия” (04.08).

Падпісанне дамоў аб супрацоўніцтве БДУ з італьянскімі ВУН – БелТА (17.07); “Советская Белоруссия” (17.07); “Мінск-новости” (18.07); “Республика” (21.07).

Забяспечанасць студэнтаў БДУ месцамі ў інтэрнатах – БелТА (10.07); “Советская Белоруссия” (10.07).

Інтэр’ю з дырэктарам ННЦ магістратуры аэонасферы БДУ Аляксандра Красоўскага – БелТА (08.07).

Поспех ліцэістаў БДУ на турніры па матэматыцы ў Парыжы – БелТА (08.07); “Комсомольская правда” (09.07); “Мінск-новости” (09.07); “Звязда”/“Чырвоная змена” (10.07); “Настаўніцкая газета” (11.07).

Міжнародная студэнцкая летняя школа для матэматыкаў – БелТА (05.07); “Мінск-новости” (06.07).

Праца студатрадаў БДУ – “Мінск-новости” (06.07; 20.07); “Вечерний Минск” (08.07; 15.07); БелТА (09.07); “Мінский курьер” (15.07); “Звязда” (18.07); “Республика” (24.07).

Будаўніцтва інтэрната БДУ ў студэнцкай вёсцы – “Республика” (23.06); “Мінск-новости” (30.06); “Мінский курьер” (10.07).

Пра размеркаванне маладых спецыялістаў – “Советская Белоруссия” (18.08).

Конкурс “Міс Інтэркантыненталь” – “Народная газета” (15.08); БелТА (12.08); “Советская Белоруссия” (12.08); “Звязда” (12.08); “Комсомольская правда” (12.08).

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

МАЙСТРОЎНЯ

Скарбніца Моталы

У ліпені, дзякуючы кіраўніцтву гістарычнага факультэта і кафедры этналогіі, музейялогіі і гісторыі мастацтваў, студэнты атрымалі магчымасць прайсці этнаграфічную практыку ва ўнікальным на сваёй гісторыі і традыцыйнай культуры месцы – вёсцы Моталь Іванаўскага раёна Брэсцкай вобласці.

З дазволу сельсавета экспедыцыя размясцілася ў мясцовай спартыўнай школе, што, дарэчы, дапамагло сумясціць вучэбную практыку з заняткамі спортам. Юнакі і дзяўчаты ахвотна бавілі вольны час за настольным тэнісам і баскетболам.

Матай жа падарожжа было авалоданне студэнтамі метадамі этналагічнай навукі і, перш за ўсё, метадам палявога даследавання, інтэрв'ю, непасрэднага назірання. На працягу трох тыдняў студэнты пад кіраўніцтвам загадчыка кафедры кандыдата гістарычных навук Т. Наваградскага і старшых выкладчыкаў І. Алюнінай і С. Захаркевіча вывучалі традыцыйную культуру вёскі Моталь як складнік самабытнай культуры Палесся. Падчас практыкі студэнты апыталі каля ста суразмоўцаў (пераважна тых, хто нарадзіўся да вайны ці падчас яе), якія распавялі шмат цікавага пра традыцыйныя заняткі, народную кухню, выха-

ванне, сямейныя адносіны, календарную абрадаваць і г.д. Таксама было сабрана больш за пяць дзесят прадметаў традыцыйнай матэрыяльнай культуры: гаршкі, маслабойкі, калаўроты і, вядома ж, знакамітыя мотальскія рушнікі, якія дагэтуль гаспадыні ткуць уласнымі рукамі. Гэта, як зараз модна казаць, "hand made", што карыстаецца вялікім попытам ва ўсім свеце.

Іванаўскі раён і Мотальшчына маюць славуты гістарычны этнаграфічны спадчыну. Вёска Дастоева – радзіма знакамітага рускага пісьменніка Фёдара Дастаеўскага. Тут у яго гонар створаны музей. У самім Іванаве (раней Янаў-Палескі) нарадзіўся славуці беларускі мастак і кампазітар Напалеон Орда. Таксама тут знаходзіцца адзіная ў краіне школа бондарства, дзе дзеці вучацца майстэрству рабіць разнастайныя драўляныя пасудзіны. У вёсцы Стрэльна пра-



Мясцовыя жыхары ў знакамітых мотальскіх кашулях

цуе ўнікальны музей народнай медыцыны "Бабуліны вышкі", у якім збіраюць і прэзентуюць сакрэты лячэння ад розных хвароб, што за шмат стагоддзяў вынайшлі і распрацавалі беларусы.

Сёння Моталь – буйная вёска, дзе жывуць недзе пяць тысяч жыхароў. Тут ёсць шмат крамаў, гасцініца, вялікі дом культуры, аддзяленні банкаў, пошта, дзве сярэднія школы. У мясцовым музеі народнай творчасці вялікая і каштоўная выстава прадметаў фальклору. Моталь таксама з'яўляецца радзімай першага прэзідэнта Ізраіля – Хаіма Вейцмана, у чым доме зараз ствараюць музей. Мясціна славіцца па

ўсёй Беларусі сваімі каўбасамі – дзейнічаюць тры мясныя прадпрыемствы. Вытворчасць з'явілася тут яшчэ ў пачатку ХХ ст. Таксама Моталь вядома сваёй знакамітай стравай – мотальскай шурпой, якую робяць з вантрабаў.

Моталь – адмысловае месца, дзе не саромеюцца роднай мовы і традыцыі. На вяселле і разам п'якуць святочныя караваі такога прыгажосці і смаку, што не перадаць словамі. Як расказвалі жыхары, калі-нікалі каравай у печцы падыходзіць такі вялікі, што прыходзіцца разбіраць цэглу печы, каб яго выняць. Моладзь не пакідае вёскі, а застаецца жыць і працаваць на радзіме. Тут і зараз

можна набыць поўны камплект традыцыйнага жаночага ці мужчынскага строю, а бабулі абавязкова апранаюцца да царквы ў самаробныя лянныя кашулі. Аднак разам з павагай да традыцый маталяне не цураюцца школьнага, спадарожнічых антан. Цікавая рыса Моталы, якую мы адзначылі амаль адразу, – гэта значная роля жанчын у грамадскім жыцці і іх мадэрноваць. Неаднойчы мы былі сведкамі, як жанчыны сталага ўзросту ездзілі на skutэрах, матацыклах, аўтамабілях і, бадай, гэта звычайная справа, бо на гэта, акрамя нас, ніхто не звяртаў увагі.

Заможнасць маталян адразу кідаецца ў вочы і, магчыма, гэта якая вынік спалучэння сучасных ведаў і тэхналогій з захаваннем традыцыйнай культуры, ментальнасці і светаўспрымання.

Акрамя выканання непасрэдных вучэбных задач, удзельнікі этнаграфічнай экспедыцыі спрычыніліся да турыстычнага раённага злёту, дзе адстойвалі гонар альма-матэр у валеіболе, стральбе, праходжанні турыстычнай паласы і мастацкім конкурсе. А 18 ліпеня па запрашэнні кіраўніцтва адміністрацыі Іванаўскага раёна мы прынялі ўдзел ва ўрачыстым святкаванні Дня вызвалення Іванава ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Усе вярнуліся дадому з найлепшымі ўражанымі і поўныя энтузіязму.

Сцяпан ЗАХАРКЕВІЧ

Французскія вакацыі капэлы БДУ



Лета – доўгачаканая пара, але, на жаль, яна хутка праходзіць. Пасля знясіўвальнай сесіі мне хацелася акунуцца з галавой у мора задавальнення і новых уражанняў. Жаданае неўзабаве стала рэчаіснасцю і нават больш за тое – пераўзышло спадзяванні маёй дапытлівай душы. Я не толькі акунулася, але і ўволю паплавала ў Міжземным моры, пабывала ў чароўных, не разбэшчаных увагай турыстаў гарадах паўднёвай Францыі. Да таго ж, паспрабавала незвычайную для сябе ролю гаспадарыцы.

У Праванс (рэгіён паўднёва-ўсходняй Францыі) на міжнародны фестываль хароў запрасілі Народную харавую капэлу БДУ. Я, як удзельніца хору, спачатку не магла паверыць, што мы паедзем у такое чароўнае месца. Унікальная магчымасць сябе паказаць і іншых паглядзець акрыляла наш калектыў на працягу штодзённых вячэрніх рэпетыцый. Да паездкі мы запісалі дыск, каб памяць пра нашы долблесныя выступленні не пакрылася попелам забыцця. І вось надышоў момант, калі капэла БДУ размясцілася ў аўтобусе і, выехаўшы з дажджлівага Мінска, праз тры сутак апынулася ў гарах абдымак Праванса.

На фестываль прыехалі таксама калектывы з Бразіліі, Інданезіі, Італіі, Японіі, Грэцыі, Расіі, Украіны. Жылі мы ў адным са студэнцкіх

інтэрнатаў невялікім тыповым правансальскім мястэчку Сант-Максімін-ла-Сант-Баум, які знаходзіцца недалёка ад Марсэля. Кожны вечар на працягу тыдня мы выступалі ў новым горадзе Праванса – і ў выніку аб'ездзілі досыць вялікую частку рэгіёна. Канцэрты праходзілі ў храмах, якія налічваюць нямаля стагоддзяў. Публіка на заіздрасць шматлікім сучасным артыстам была вельмі спаўна і эмацыйнай. Пасля выступленняў мы доўга прымалі падзякі аматараў харавых спеваў і радасна дзякавалі ім у адказ, на жаль, не маючы вялікага багажу французскіх слоў, толькі адным "мерсі". Французы без цырымоніі расцалювалі, абдымалі нас, што наймаверна кранала. Простыя ў зносінах, непрадказальныя, раскаваныя і ветлівыя – такімі ў маёй памяці засталіся правансальцы. За канцэртаў наставіў час фуршэту. Нас частавалі нацыянальнымі набыткамі тутэйшай кухні – рознымі сырамі, ружовымі вінамі, стравамі з рыбы і мяса. На адным з такіх фуршэтаў мэр горада, ужо немаладая жанчына, стала танчыць ледзь не ўпрысядкі, абдымаючы ўсіх і напяваючы французскую песню.

Здаецца, і зараз мне вярта толькі заплюшчыць вочы, як я адразу апынуся там, дзе агушала на цыркаюць цыкады, паліць гарачае сонца, распасціраюцца тэ-

ракатавыя краявіды. Дзе прырода лелей за любога майстра рыхтуе ўстойлівую насычаную парфуму з лаванды, аліў, вінаграду, хвой, якія ап'яняюць сваёй саладоцю і экзатычнасцю. Ва ўсім адчуваецца сялянская рамантыка. Гароды, абрамленыя горамамі, якія тонуць у кветках, вузкія брукаваныя вулачкі, фантамы, старажытныя храмы ў раманскім стылі, дамы з яркімі аканіцамі і жоўта-чырвонымі сцяжкамі, што сімвалізуюць Праванс, – усё напоўнена энергіяй і запалам. Гэты паўднёвы край больш нагадаў мне тэмпераментную Італію, чым вытанчаную Францыю. Перад харавым Праванса нельга выстаць. Не змагла, а зрэшты, не хацела гэтага рабіць і я. Пару разоў мы прыязджалі на міжземнаморскі пляж і, заклёбваючыся ад радасці і салёнай вады, адчайна атрымлівалі асалоду ад цёплых хваляў мора. Тут усё прасякнута сонцам, і, паступова ўбіраючы яго, я разумела, адкуль у французскую столькі жваваці і непасрэднасці. Наша падарожжа было настолькі насычаным, што я гублялася ў часе. Апроч канцэртаў і фуршэтаў у нас былі і бразільска-беларускія вечары, дзе ўжо ў інтэрнаце мы танчылі самбу і лявоніху.

У гарадах Праванса можна ўбачыць выявы цыкад: свяцільні, упрыгожванні, прышчэпкі ў выглядзе гэтай казуркі. Цыкады тут паўсюль, а не толькі на прыляўках сувенірных крам. Іх строкат незвычайны для замежнага вуха і спачатку нават палохае сваёй гучнасцю. Паступова, бліжэй да ночы, спяванне цыкад спыняецца, і наступае нязвыклая для гэтых месцаў цішыня. Аднойчы цыкады нават нам акампанавалі, калі канцэрт быў не ў храме, а на адкрытай пляцоўцы.

Тыдзень праляцеў як адзін момант, і наш калектыў стаў збіраць чамаданы. Увесь гэты час перад намі як быццам ажывалі карціны знакамітых мастакоў, якія часта малявалі тутэйшыя спакуслівыя краявіды. Як і майстра пэндзля, я, натхнёная харавым Праванса, адправілася назад у свой родны бурлівы Мінск.

Юлія ЧАРГІНЕЦ

Дэбюсі і Равель, Маціс і Тулуз-Латрэк, Азнавур і Мацье, браты Люм'ер і Гадар, Эйфель і Радэн... Адным словам, Францыя! Краіна-мара, краіна-мроя сталася рэальнасцю для заслужанага фальклорна-этнаграфічнага ансамбля "Неруш", які прыняў удзел у Міжнародным фальклорным фестывалі "Interfolk" у горадзе Le Puy-en-Velay.



У Францыі "Неруш" чакалі, бо наш калектыў стаў адзіным, каго запрасілі за тры дні да фестывалю. І гэта пры вядомай французскай беражлівасці! Яшчэ да пачатку фесту гурт паспеў упадабацца жыхарам розных мясцовых гарадоў, дзе праходзілі канцэрты. І нават займець "фанаў", якія не ленаваліся прыязджаць на кожны наш фестывальны выступ.

Няма чаго здзіўляцца, бо заслужаны фальклорна-этнаграфічны ансамбль "Неруш" Валяціны Гладкай – заўсёды шчырасць, дасканалы густ і прафесіяналізм. Праграма, падрыхтаваная да фестывалю, уяўляла сабой не проста шэраг канцэртных нумароў, а адмысловую музычна-тэатралізаваную дзею. Кожная кампазіцыя – бы асобная старонка з жыцця беларусаў – у адзінстве несупыннага кругааворота зімы-лета, нараджэння і сталасці, радасці і смутку, закаханасці і... кахання. Усё гэта вельмі годна прадстаўляла вобраз "беларуса ў свеце" і "свету ў беларусе".

Што ж да іншых калектываў-удзельнікаў, то сярод іх было шмат экзатычных – з Перу, Парагвая, Аргенціны, Бурундзі. З апошнімі, дарэчы, нам выпала выступаць на адной сцэне. Толькі ўявіце сабе першабытныя рытмы, дзікунска-шалёныя танцы і крыкі пад выбухі ўдарных! І ў такім незвычайным "суседстве" "Неруш" не тое што не прайграла, а выглядала, без перабольшвання, унікальна. Бо такой эмацыйнай шчырасці, кранальнай пачоты і лагоднасці выканання не было ні ў кога. Кожны твор не проста спяваўся, а пражываўся. І песня трапляла з сэрца ў сэрца.

Таму не трэба было тлумачыць сэнс усіх твораў. Да прыкладу, падчас выканання акапэльнай песні "Чорны воран" з сола Віктара Вароніна – жудасна-трагічнай гісторыі чакання дзяўчынай свайго каханага – людзі плакалі... Моўных, культурных бар'ераў не існавала.

Увогуле, паездка прынесла не толькі фестывальна-музычныя, але і тапаграфічна-эстэтычныя ўражанні. Немажліва забыць уздым да царквы Saint-Michel (яе будаўніцтва, дарэчы, датуецца 950 годам – час, калі яшчэ не было прынята хрысціянства на Русі!). Калі пераадольваеш безліч прыступак і ўрэшце ўзыходзіш на вяршыню скалы, то разумееш, дзеля чаго і, гадоўнае, дзеля каго гэта зроблена.

Акрамя таго, нават дарога і прыпынкі на ёй прынеслі асалоду і адкрыцці (шчыры дзякуй арганізатарам маршруту)! На шляху пашчасціла пабачыць артыстычна-вытанчаны Парыж, велічную Прагу, старадаўні Страсбург...

Запомніліся яшчэ словы Валяціны Федараўны. Калі на зваротным шляху калектыў хорам дзякаваў ёй за такую ўзрушальную паездку, то ў адказ мы пачулі: "Перш за ўсё дзякуй не мне, а Богу. Ён нас любіць!"

Святлана УЛАНОЎСКАЯ